

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

§. 1. De Pelagio Primo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

CAPUT IX.

Romanos Pontifices Vigilii Successores Synodum V. approbasse contra Halloix ostenditur, & Aquilejensium Schisma describitur.

S. I.

De Pelagio Primo.

Exactis Italiâ Gothis anno 554. cum Imperatore serio à Pontifice actum est, de universâ provinciâ, ac Romæ præfertim regimine meliorem in formam reducendo. Justinianus Vigilii petitioni morem gerens nobilem sanctionem edidit Idibus Augusti, quâ Italiam plurima indulgebat, illorumque fortunas diuturno bello depressas erigebat. Hanc cum Vigilium jam tandem in Italiam redux deferret, calculi dolore oppressus in Sicilia diem obiit. Quo anno Vigilii decesserit, non una est Scriptorum opinio. In chronico Victoris Tunonensis illius mors recensetur anno XVII. post Basilii consulatum, nempe 557. non 558. ut Sirmondus, Lupus, & Halloix existimant, quos superius impugnavimus. Baronius scribit Vigilium mortuum anno 555. nescire verò se quo mense, vel die ejusdem obitus contigerit. Inferius tamen narrat, Pelagium Vigilii successorem mortuum esse anno 559. IV. Nonas Martii, cum sedisset annos IV. menses X. dies XVIII. Lapsus est vir eruditus, nam si à IV. Nonas Martii anni 559. per annos IV. menses X. dies XVIII. retrocedimus, venimus ad Aprilem anni 554. Et hoc sanè anno Chiffletius Vigilium obiisse scribit, sed hic etiam errat, nam Idibus Augusti ex Justiniani sanctione vivebat. Sigonius lib. 20. operis laudati 5. Kal. Januar. A. 554. obiisse illum dicit; consonat Actuarium Marcellini ponens ejusdem mortem anno post consulatum Basilii XIII. Onuphrius Panvinus tredecim dies addit scribens Vigilium migrasse è vitâ IV. Idus Januariarum, cui subscribit Holstenius in diagrammate chronologica in notis ad Romanam Synodum sub Bonifacio Secundo. Quæ sententia etiam à nobis cæteris præfertur. Hunc vitæ exitum habuit Vigilius anno Pontificatus XVIII. Ille uti per fraudem summam dignitatem expulso Silverio usurpavit, ita eandem ex Cleri consensu postea obtinuit, cum procul à suâ sede per novennium quasi precario vixisset, illam denique in Sicilia cum vitâ amisit. Fuit Vigilii Pontificiæ auctoritatis usque ad Principis contemptum tenacissimus assertor, ut ex rebus ab eo gestis inclaret. Animi inconstantia, mutandæque sententiæ facilitas vitio eidem vertitur; nam in causâ trium capitulorum varius, atque à se ipso diversus non semel apparuit. Initio quidem, cum adhuc in Sicilia esset, tria capitula defendebat, at illa se damnaturum dudum Theodoræ Augustæ promiserat, si Victori fides est. Cum Byzantium advenisset, ob damnata tria capitula Mennam sacris interdixit: at paulò post Mennæ conciliatus eadem & ipse in Judicato damnavit. Deinde post triennium à sententiâ Judicati discedens emisso novo Constituto eadem damnari posse negavit. Sed paucis mensibus in hac sententiâ stetit, nam datâ ad Eutychem Epistolâ vim Constituti infregit, atque ad Synodum accedens tria capitula præscripsit. Vir doctissimus Petrus de Marca lib. 3. de Concordiâ Sacerd. & Imper. cap. 13. hanc Vigilii inconstantiam à doctis prudentiam appellari testatur, quam ipse dispensationem vocat, quâ nunc juris, & canonum rigore agebat, nunc illorum remissione fidei, ac publicæ quietis studio. Hoc tamen illi gloriæ detur, quod primus Romanorum Pontificum post Origenem Theodorum Mopsuestenum insignem Pelagianorum magistrum cum sectatoribus definitivâ sententiâ damnavit, cæterisque successoribus eo in stadio lampadem tulit.

Extrâ Origenis causam excurro contra V. Synodum invehentem Origenis defensores insecutus, sed Synodi Pelagianorum pessimum Theodorum damnantis auctoritas facta testâ stabilienda est. Cum verò quid Romani Præsules Vigilii successores in causâ trium capitulorum statuerint, dicendum sit, haud abs re fore censui, si Venetiâ, atque Istriæ Schisma exactius describerem; meæ enim patriæ Episcopi cum reliquis Provinciæ Collegis diu contra V. Synodum depugnarunt. Hæc verò ed libentius inserui, quod vidi celeberrimos Scriptores in iis enarrandis pleraque à veritate aliena literis consignasse. Baronius nonnulla tradidit de Synodo V. quæ probare non possumus, in quibus tamen Halloix sibi triumphum canit. In primis hæc scribit de V. Synodo adversarius: *Aliæ Synodi Ecclesiis pacem, ac tranquillitatem, & multa simul bona sedatis discordiis attulerunt. Hæc autem, quæ à multis Quinta nominabatur magis, quàm erat, & à multo pluribus rejiciebatur, pro pace bellum, pro unitate divisionem, pro bonorum cornucopiâ malorum myriadem importavit.* S. 12. pag. 355. Horum testem appellat Baronium ad annum 553. scribentem: *Etenim ipsâ Synodo absolutâ, tantum abest, ut pax reddita sit Ecclesiis, ut majus bellum exarserit, intestinaque discordia magis sævierit Orthodoxis inter se altercantibus &c.* Sed quis nesciat post Nicenam Synodum ingentes tumultus ab Eusebianis, & Meletianis excitatos? Post Calchedonensem, quas turbas Ecclesiæ Acephali non dedere? Quid igitur mirum, si post Quintam quoque Synodum non statim pax Ecclesiæ reddita est? Hanc sanè pacem se donaturum Orbi Catholico per illam Synodum Justinianus existimaverat, undè eundem Augustum initio sui Constituti Vigilii commendavit: *Laudabile, inquit, Clementiæ vestræ cognovimus esse propositum, per quod summotis omnibus discordiis seminibus &c.* Et Sanctus Agatho circa finem Epistolæ ad Constantinum, quæ habetur act. 4. VI. Synodi ait: *Extremâ quidem, præstantissimi tamen omnium Magni illius Justiniani cunctus ut virtus, ita & pietas omnia in meliorem ordinem restauravit &c.* Nam brevi Occidentalis Ecclesiæ Synodum V. recepit, ut mox dicam. Quam rectum verò fuerit Justiniani consilium, lege apud Leontium in lib. de Sectis actione. 6.

Vigilio successor datus est Pelagius I. Romanæ Sedis apud Justinianum quondam Apocrifarius, quem tria capitula non damnasse fingit adversarius dicens S. 10. *Liquidò, ut opinor, apparet & Pelagium I. non recipere Concilium V.* Sed etiamsi hoc veritati consonum esset, haud illius suffragium pro tuo Origene ostentabis; ille, ille est, qui Justinianum ad Origenis damnationem hortatus fuerat, Theodoro Cæsare in Cappadociâ Episcopo Origenistæ hostis infensus, undè sicuti Theodorus hic contra tria capitula bellum accendit, ita Pelagius excitatè in Origenistas tragediæ auctor fuit, quæ quidem oborta dissidia cum mente volueret Theodorus semel exclamasse

masse fertur: se, & Pelagium vivos incendendos, per quos hoc scandalum introiit in mundum. Quibus verbis suum Breviarium conclusit Liberatus. At Deus Optimus Maximus duorum hominum æmulatione usus est, ut profana hinc inde dogmata profligarentur, ut Evagrius rectè adnotavit lib. 4. cap. 38. Pelagius non solum, quod Theodori Cappadocis studia abhorrebat, sed etiam quia Latina Ecclesia capitula defendebat, in hanc & ipse sententiam consentiebat, & initio ferè agitata controversiæ ad Ferrandum Diaconum Carthaginensem literas dedit, quibus doctissimi viri sententiam rogavit; extat etiamnam Ferrandi ad Pelagium responsio. A Vigilio Romæ Constantinopolim evocatus fuit, ut sibi in difficili causâ auxilio esset, sub quo etiam constanter pro tribus capitulis decertavit. Legitur subscriptus Constituto Vigiliano his verbis: *Pelagius miserante Deo Diaconus Sanctæ Ecclesiæ Romanæ huic constituto consentiens subscripsit.* Cum nollet Synodum V. subscribere in exilium missus est, teste Tunonensi, cujus verba mox referam. Cum verò Vigilius in exilium non fuerit deportatus, consequens est, ut pro tribus capitulis propugnandis ipso Pontifice obstinatio fuerit. Quod autem scribit Anastasius Vigilio in custodiam detruso, Clerum Romanum missum in exilium ad diversa metalla incidenda, planè falsum est; constat enim ex Victore, ut superius notavi eos, qui tria capitula defendebant, ab Imperatore in longinqua monasteria ablegatos. Justinianus Vigilii morte intellectâ Pelagium ab exilio revocavit, qui Principi morem gerens tria capitula damnavit, eoque pacto ad Romanam Sedem evectus est. Tunonensis hæc scribit: *Post consul. Basilii anno XVIII. Pelagius Romanus Archidiaconus trium præfatorum defensor capitulorum Justiniani Principis persuasione de exilio redit, & condemnans ea, quæ dudum constantissimè defendebat, Romanæ Ecclesiæ Episcopus à prævaricatoribus ordinatur.* Cum Romæ innotuisset, Pelagium tria capitula condemnasse, singuli quique tum sacri, tum laici homines ab ejus communione se separabant, neque in totâ Italiâ tertius Episcopus inveniri poterit, à quo consecraretur: illum enim uti Calchedonenſis Synodi prævaricatorem detestabantur. Quarè à Perusino, & Ferentino Episcopo, ac Andrea Presbytero Ostiensi consecratus fuit. Narses tamen jubente Imperatore omnem operam Pelagio præstitit. Anastasius, quem Baronius initio anni 555. alii que secuti sunt, populum Romanum inde Pelagio infensum dicit, quod auctor publicaretur malorum, quæ Vigilius Constantinopoli perpessus fuerat, additque Lupus in appendice ad notas in Canonem IV. Nicænum: *Alversum tria Concilii Calchedonenſis capitula, eorumque defensorum Vigilium Papam truculenta passum à Justiniano Augusto egerat in V. Synodo Pelagius adhuc Diaconus.* Sed hæc procul à vero sunt; nam Pelagius cum Vigilio, & pro Vigilio stetit, Synodi Quintæ congressus fugit, ac subscripsit Constitutum Vigilii, quo Synodus V. cassabatur, indeque in exilium expulſus fuit, & tria capitula, ut ait Tunonensis, tempore Synodi constantissimè defendebat. Sed audiatur idem Pelagius Epist. 12. ad Childebertum Regem: *Ut autem nos diu tribulationes Constantinopoli pateremur, illa res fecit, quam breviter supra tetigimus &c.* Non ergo Vigilii persecutionum auctor publicari poterat, sed locius. Quarè coram populo in ambone nihil abs se contra Vigilium tentatum iurjurando haud affirmavit, sed quod nihil contra Synodi Calchedonenſis fidem in trium capitulorum

damnatione abs se statutum fuisset. Ignorantia controversiæ de tribus capitulis Anastasium veterem alioqui Scriptorem in eas fabulas impexit, quæ cæteri scriptores fidem habuere.

Interim Pelagius ubique veluti Calchedonenſis Concilii proditor traducebatur, & Episcopi Tusciæ illius nomen, uti moris erat, inter sacrosancta mysteria recitare recusabant. Quarè horum contumaciam gravi Epistolâ perstrinxit anno 556. *Divisionem vestram,* inquit, *à generali Ecclesiâ, quam tolerabiliter ferre non potero, vehementer stupeo.* Dedit & literas ad Childebertum Regem Francorum, itemque encyclicas ad omnes Orthodoxos, in quibus se quatuor Conciliorum fidem tenere protestatus est, in quibus V. Synodum non nominavit; tacitam tamen illius mentionem fecit in Epistolâ encyclicâ dicens: *Possemus quidem totius causâ rationem ad sedandos rumores hominum divinâ nobis cooperante misericordiâ fidei aliter explicare, nihilque contra fidem Patrum, contra quatuor Synodorum firmitatem ullatenus esse tentandum (tentatum legendum est) lucidissimis approbationibus demonstrare, magisque id actum (in quinta Synodo) ut memoratarum Synodorum firmitas contra omnes inimicos immobili soliditate consisteret.* Etenim Concilium V. ut inquit Sanctus Sophronius, *ad confirmationem quidem nominatissimi Calchedonenſis Concilii congregatum est,* quod Hæsitantium seclæ omnes diverticuli præcluderentur, de quo videndum est superius laudatus Leontius. Magnæ verò gloriæ vertitur Pelagio, quod illo Pontifice universa Italia præter paucos Episcopos, Africa, ac tandem Illyricum tria capitula condemnavit. Vidimus supra, Africanos Præsules coactâ Synodo pro tribus capitulis conspirasse, quod & de Illyricis notavimus, undè contra utroque rescriptum edidit Justinianus ex Isidoro cap. 18. At anno 554. inquit Tunonensis: *Post consul. Basil. XIV. Proconsularis Concilii provinciæ Africanæ Sacerdotes Russini, & Vini Reparati Archiepiscopi obreliatorum arte delusi tanquam fidei defensoribus occurrunt, & Primasii prævaricatoris Carthaginis Ecclesiæ communione præter paucissimos pollunt.* Anno vero sequenti 555. in eandem sententiam Numidiæ Patres venire: *Post consul. Basil. XV. Concilii Numidiæ Episcopi ad instar Proconsularium Sacerdotum collecti Carthaginem veniunt, & Primasii ejusdem Ecclesiæ incubatoris communione polluti, prævaricatoresque effecti ad propria redeunt.* Nec diu suere pertinaces Illyrici, nam de his scribit idem Victor: *Post consul. Basil. XIX. Illyricani Episcopi præter pauca monasteria, parvosque fideles, persecutiones passi consentiunt, pristinam fidem in irritum deducetes.* Igitur teste maximo capitulorum defensore Tunonensi in Africa paucissimi, in Illyrico pauci Synodum V. recipere detrectarunt: tantum Romani Pontificis exemplum ponderis habuit! Baronius, qui Tunonensis Chronicon non vidit, Occidentalem Ecclesiam ex V. Synodo diffidiis repletam affirmavit, quasi contra hanc obstinatè pro tribus capitulis longo tempore depugnaret, sed ubi in causâ trium capitulorum antè Synodum Orientis, & Occidentis Ecclesiæ in contrarias partes abibant, per Synodum Quintam isthæc illi conciliata fuit, unaque utriusque sententia evasit, parvâ tantum Italiæ portione repugnante. Undè cadit Halloix calumnia dicentis: *Quinta Synodus pro pace bellum, pro unitate divisionem, pro bonorum cornucepti à malorum myriadem importavit.* §. 12. pag. 355. Sanè in Oriente per Synodum V. omnia diffidia composita duo oculatis testes memoriæ prodidere. Eustathius cap. 22. de Vi-

tà Sancti Eutychii ait, post V. Synodum *summa pax, & magna tranquillitas in Dei Ecclesiâ est consecuta.* Et Cyrillus Scythopolitanus cap. 109. de Vitâ Sancti Sabæ scribit: *Post hæc cum Sancta, & Oecumenica V. Synodus congregata fuisset Byzantii, Theodorus Mopsuestia, & Origenes, & una cum his impia de præexistentiâ, & restitutione dogmata generali fuerunt subiecta anathemati, & sic hæreticis deinceps omni ablatâ libertate loquendi divini Sabæ Laura, & universa ferè cum eis Palestina vigesimo tertio anno post illius mortem à gravibus hæresibus, & temporis acerbitate, & iniquitate respirarunt, & quietam deinceps, & tranquillam vitam egerunt.* Cum verò Sanctus Saba mortuus sit anno 531. universam Palæstinam, in quâ à tempore Joannis Hierosolymitani, Rufini, ac Melaniæ per 160. annos Origenistæ ingentes turbas conciverant, pacem tandem fortitiam scribit anno primo post Synodum V. nempe 554. Sed instat doctissimus Baronius, nec eo pacto Acephalos ad unionem Ecclesiæ reductos. At non Synodus, sed ipsorum malitia in causâ fuit, trium enim capitulorum dimissâ à Synodo Calchedonensi proscriptio non unum erat argumentum, quo ad contradicendum Acephali, seu Hæsitantes movebantur, erant pleraque alia, quæ recenset, & solvit Leontius in libro de sectis.

Universo itaque Catholico Orbe ad Synodum V. accedente, soli Venetiarum, ac Istriæ Episcopi refragabantur. Pelagius Schismati indignatus datus ad Narsetem literis eundem hortatus est, ut repugnantes vi cogeret ad recipiendam Synodum. At illi Narsetem ipsum licet Italicarum rerum summâ cum potestate præfecturam gerentem ab Ecclesiasticâ communionem suspendendum, ut testatur Pelagius in aliis literis, quas eadem de re ad eundem Ducem perscripsit: *Nec enim, inquit, sine illius providentiâ factum esse credendum est, ut insensati, & perversi homines ad hoc usque profirerent, ut suam divinationem Catholicam esse credentes Ecclesiam à suâ vos pollutione prohiberent.* Ita Pontifex Synodi V. adversarios *insensatos, perversos, & pollutos* appellabat.

Schismatici Episcopi Paulino Aquilejensi Metropolita incensore adversus V. Synodum provincialem conventum habuere, in quo tria capitula à Calchedonensibus Patribus non damnata à quoquam proscripti posse negarunt, in quam sententiam dato sacramento pedibus ab omnibus itum est. Nomina Episcoporum inferius ex vetustissimo Chronico Aquilejensi dabimus. Pelagius rei indignitate commotus egit cum Narsete, ut Paulinus Antistes Synodi obtrectator captivus ad Justinianum Byzantium mitteretur, quod tamen, cum meliora de ipso sperarentur, minimè factum est. De illorum verò conciliabulo hæc scribit ad Narsetem: *Cum si quid eos de iudicio UNIVERSALIS SYNODI, quod Constantinopoli per primam nuper elapsam indictionem actum est, fortè moreret, ad sedem Apostolicam, quomodo semper factum est, electis aliquibus de suis, qui dare, & accipere rationem possent, dirigere debuerunt, & non clausis oculis corpus Christi Dei nostri, hoc est Sanctam Ecclesiam lacere.* Et tamen tanta est Halloix confidentia, ut dicere non dubitet §. 11. pag. 352. *Qui ex Pelagii literis ad Narsetem probari putant, receptum à Pelagio quintum istud Concilium, n.æ ipsi admodum errant.* Additque: *Hoc enim agebat Pelagius, non ut Concilium reciperetur, sed ut ipse.* At oppositum aded manifestè ex Pelagii literis patet, ut id nec ipsum adversarium fugisse existimem, nam Pelagius *universalem Synodum vocat, motos ad Schisma Istros Episcopos ob iudicium*

Synodi V. asserit, eosdemque arguit, quod Synodi statuta discutere, & examinare ausi fuerint, quod tantum ad Apostolicam Sedem spectabat, à quâ solâ obortæ circa Oecumenica Concilia dubitationes resolvi possunt. Cur verò Pelagio obedientiam negabant Istri? eadem sanè de causâ, quâ Tusciæ Episcopi, nempe tanquam Synodi Calchedonensis prævaricatorem abhorrebant, quod patet ex literis Pontificis ad eosdem. Idem Pelagius Epist. 5. ait: *Nec licuit alicui aliquando, nec licet particularem Synodum congregare, sed quoties aliqua de UNIVERSALI SYNODO aliquibus dubitatio nascitur, ad recipiendam de eo, quod non intelligunt, rationem, aut spontè ii, qui salutem animæ suæ desiderant, ad Apostolicam sedem pro recipiendâ ratione conveniant, aut si fortè, sicut de talibus scriptum est: Peccator, cum venerit in profundum* ^{Pron.} *malorum, contemnit, ita obstinati, & contumaces extiterint, ut doceri non velint, eos ab istis Apostolicis Sedibus, aut atrabi ad salutem quoquo modo necesse est, aut ne aliorum perditio esse possint, secundum canones per seculares comprimi potestates.* Ex quibus citrà dubium constat, Episcopos Istriæ in suâ Synodo non de Pelagii electione, sed de *universali Synodo*, & quidem Quintâ dubitasse, nimiamque ac prorsus intolerabilem, non ignorantiam dicam, sed dissimulationem fuisse adversarii id audacter pernegantis.

De hæc Aquilejensi Synodo diversi pleraque à veritate aberrantia literis prodidere. Beda in Chronico ad annos imperii Tiberii Absumari ait: *Synodus Aquilejæ facta ob imperitiam fidei Quintum universale concilium suscipere diffidit, donec salutaribus Beati Sergii Papæ monitis, & ipsa huic cum cæteris Ecclesiis annuere consentit.* Baronius ad annum 553. ait: *Hincque accidit, ut Venetæ, & ei adjacentium regionum Episcopi, qui cum essent sub Francorum dominio, Franci enim tunc illis dominabantur provinciis, contra V. Synodum cogere Concilium Aquilejæ, cuius meminit Beda.* At Bollandus ad diem octavam Februarii in notis ad vitam Sancti Honorati §. 2. Baronium reprehendit, qui Synodum factam, teste Bedâ, Imperatore Tiberio Absumaro, (ab exercitu electus est anno 699.) cum illâ confuderit, quæ sub Pelagio Primo circa annum 557. habita fuit. Certè Paulus Diaconus lib. 6. de gestis Longobardorum cap. 14. illam Synodum ad tempora Tiberii refert, sed hic ad verbum ex Bedâ illa recitavit. Difficile enim visum est Bollando, à Sergio Papâ illam Synodum corrigi, quæ habita fuerat antè centum quinquaginta, & amplius annos. Palladius junior in Historiâ Foro-Julienfi Italicè scriptâ par. 1. lib. 1. ad annum 554. loco Sergii *Pelagium* ponit, sed hoc præter fidem omnium autographorum, Bedæ, & Pauli Diaconi. Fallitur sanè Bollandus, dum Sergio Pontifice Aquilejensem Synodum de V. Concilio dubitasse putat, nam sub Sancto Agathone Papâ, qui quinque tantum annis antè Sergium Pontificatus, ac vitæ finem fecit, in Synodo Romanâ adfuere cum Agathone Patriarchâ Aquilejensi cæteri suffraganei, ac literas subscripsere, in quibus hæc habentur: *Hoc idem etiam & Sancta Synodus, quæ sub Augusta memoria Justiniano Principe in Constantinopoli congregata est in septimo definitionum capitulo prædicat.* Quare jam antè Sergium Episcopi Veneti, atque Istri cum Metropolita Aquilejensi Synodum V. receperant, neque contrâ eandem suam Synodum postea coegisse dicendi sunt. Eorum nomina habentur actione 4. Synodi VI. Fortè Sergius ad Aquilejensem Antistitem literas dedit, quæ schisma in nonnullis adhuc radicatum evelleret; at non ex Episcopis illi erant,

erant, sed è plebe. Et quidem Bedam Concilium à Paulino Aquilejensi contra V. Synodum celebratum significasse, ex illo adverbio *domc* non obscure colligitur, eò quòd ille error, ac pravum de Synodo V. iudicium diù antè Sergium apud Aquilejenses inva- luerat. Idem Bollandus num. 10. ait, quòd cum celebraretur Synodus Aquilejæ à Paulino, est *habita eodem ferè tempore in Illyrico Synodus (nisi eadem sit latius sumpto Illyrici nomine) pro tribus capitulis, cuius meminit Isidorus.* Sed Synodus Illyrica teste Tunonensi coacta fuit post consulatum Basilii anno nono, nempe anno apud Victorem 549. At ista Aquilejensis mortuo Vigilio sub Pelagio habita fuit post Concilium V. cuius auctoritatem illa negavit. Illyricos verò omnes Episcopos eam Synodum Oecumenicam paulò post recepisse, idem Scriptor affirmat.

Pelagius Paulino Aquilejensi indignatus fuerat, quòd contra Apostolicæ Sedis decretum à Vitali Archiepiscopo Mediolanensi consecratus erat. Etenim Pontifex cum ubique in Italià contra Synodum V. schisma constari intelligeret, omnem navavit operam, ut gliscenti malo remedium afferret. Optimum factu iudicavit eos, qui in Urbium Antistites consecrabantur, ad Synodum V. tuendam sacramento adigere. Hujus rei testis est Sanctus Gregorius, qui cum Constantio Antistiti Mediolanensi scriberet, ejus decessorem Laurentium *districteffimam cautionem Sedi Apostolicæ remisisse*, quà tria capitula se damnare protestabatur, hæc ait: *Quia postquam, talis scisura pro nulla re facta est, iustum fuit, ut Sedes Apostolica curam gereret, quatenus unitatem universalis Ecclesiæ in Sacerdotum mentibus per omnia custodiret.* At Paulinus ab Antistite Mediolanensi consecratus fuerat ullo abique juramento ad Apostolicam Sedem transmissò, à ejus insuper communiõne se Veneti, atque Istri Episcopi separaverant. Præterea cum Aquilejensis Ecclesia subiecta esset juri Patriarchico Romani Præsulis, defuncto Episcopo Metropolità à Romano Pontifice vir delegabatur, qui suo nomine electioni novi Sacerdotis adesset. Audiatur Gregorius Magnus scribens Exarcho Italiæ de Constantio in demortui Laurentii Mediolanensis locum subrogando: *Necesse fuit pro servandâ consuetudine militem Ecclesiæ nostræ dirigere, qui eum, in quo omnium voluntates, atque consensum concorditer convenire cognoverit, à suis Episcopis, sicut prius mox exigit, cum nostro tamen assensu faciat consecrari.* Lib. 2. Epist. 31. Paulinus inauguratus fuit abique prævio Romani Pontificis consensu, qui eo tempore non dabatur nisi iis, qui prius concepto juramento tria capitula condemnassent. Hinc Pelagius Paulinum *Pseudo-episcopum* esse dixit, atque *Aquilejensis Ecclesiæ invasorem, qui & in schismate maledictus, nec honorem Episcopi poterit retinere, nec meritum.* Epist. 4. At Palladius r. p. lib. 1. rerum Foro-Julien- sium Paulinum à Vitali Archiepiscopo Mediolanense dignè in Aquilejensi Sede collocatum scribit, cuius tamen oppositum ex Pelagio ostendimus. Idem asserit, Synodum Aquilejensem pro tribus capitulis celebra- tam fuisse à Macedonio Antistite Paulini decessore anno 554. cuius rei fides sit penès Auctorem.

Obiit Pelagius anno 560. die 2. Martii, in cuius sepulcro tempus, quo Pontificatum gessit, signatum est: refertur ex Manlio à Paulo Aringho lib. 2. Romæ subter. cap. 8. *Hic requiescit Pelagius Papa, qui se- dit annos III. Menses X. dies XVIII. Depositus III. Nonas Martii.* Ille tamen Scriptor eundem lapidem post Baronium offendit, qui Pelagium anno 555. elec- tum, anno verò 559. mortuum tradit, quod fieri non

potest à IV. Nonas Martii per annos quatuor, ac men- ses decem retrocedendo. Panvinius in Chronico, cui adhæret in diagrammate Chronologico Holstenius, ait Pelagium decessisse anno 561., hujus autem elec- tionem ille non rectè refert A. 555. nam sedisset A. 5. M. 4. At Panvinius scribit, Pelagium electum non quidem A. 555., ut superius Holstenii auctoritate ductus asseruit, sed A. 556. Hæc carmina, quæ schis- maticos ab eodem correctos designant, Pelagii tumu- lo insculpta arguunt Halloix manifestè falsitatis, qui contendit, Pontificem illum non approbasse Quintam Synodum: Ea verò sunt.

*Doctor Apostolicæ fidei veneranda vetexit
Dogmata, quæ clarè constituere Patres.
Eloquio curans errorum schismate lapsos,
Ut veram teneant corda pacata fidem.*

§. II.

Joannes III. Synodum V. adprobat. Justinianus Imperator moritur. De anno obitus ejusdem dis- seritur. Panvini, ac plurimum Scriptorum fasti corriguntur. Justinus successor contra schis- maticos minus agit. Hispani defendunt tria Capitula.

Pergit adversarius aliorum Pontificum, qui Pe- lagio successere, suffragia nostræ Synodo V. per summam injuriam surripere. Scribit §. 11. pag. 354. *Fit probabile tam Joannem, quam Benedic- tum in eadem cum Vigilio, & Pelagio, suis Antecessoribus fuisse sententia, nec approbasse, nec recepisse V. Concilium.* Errat; uterque enim Synodum V. recepit cum ante- cessoribus Pelagio, ac Vigilio. De Joanne III. qui Pelagio I. successit, dicendum hic est, postea de Bene- dicti sententiâ differemus. Pelagius II. qui quintus à Vigilio Pontifex sedit, in literis ad Heliam, & Episcopos Istriæ testatus est, ipsius decessores Synodum V. approbasse, ac tria capitula condemnasse: *Debet ergo, inquit, pendere vestra dilectio, quia Prædecessorum nostrorum in hac causâ consensus tanto post inanis non fuit, quanto prius diris contradictionum laboribus insu- davit.* Quibus notat Vigilii molestias pro trium capi- tularum defensione Constantinopoli toleratas. Habuit ergo Pelagius II. secum contra tria capitula præ- decessores federatos, quorum consensum ibidem ap- pellant. Præterea cum anno 590. ut dicemus, Sanctus Gregorius Romam evocasset cum asseclis schisma- ticis Metropolitanam Aquilejensem Severum, illi ad Mauricium Imperatorem supplicem libellum trans- misere, quo apertè contestati sunt, sese jam ferè ab ab initio motæ in Occidente quæstionis de tribus capi- tulis Sedis Apostolicæ communionem abhorruisse, nempe post Judicatum à Vigilio emissum. Reddo hæc illorum verba: *Contriti, atque luctu gravissimo sauciati ad ultimam desperationem pervenimus, ut ad il- lius iudicium Metropolitæ noster cogere tur occurrere, cum quo causa ipsa esse dinoscitur, & cuius communionem ab initio motionis causæ hujus usquè nunc decessores nostri, & nos cum omni populo evitamus.* Hunc libellum in- tegrum lege apud Baronium. Itaque à Paulini Aquile- jensis tempore Veneti, atque Istri Episcopi Romanos Pontifices utrius trium capitularum damnatores usquè ad annum 590. ab Ecclesiasticâ communione secluserant. Ex quibus constat, omnes Roma- nos Antistites à motâ trium Capitularum contro- versâ postremam, ac definitivam Vigilii sententiam secutos pro Synodo V. stetitisse. At quibus Aposto- licæ